

312

KTV



DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

KOPI

200804994-1

Sjøfossen energi AS
8140 INNDYR

Deres ref

Vår ref
08/00223-9

Dato
26 SEPT 2008

Sjøfossen Energi AS - søknad om tillatelse til utbygging av Steinåga og regulering og overføring av Staupåvatnet til Steinåga i Beiarn kommune

Ved kongelig resolusjon av 12. september 2008 er bestemt:

1. I medhold av lov om vassdrag og grunnvann av 24. november 2000 nr. 82 § 8, jf. § 25, gis Sjøfossen Energi AS tillatelse til å bygge Steinåga kraftverk i Beiarn kommune.
2. I medhold av lov om vassdragsreguleringer av 14. desember 1917 nr. 17 § 8 gis Sjøfossen Energi AS tillatelse til å regulere Nedre Staupåvatnet.
3. I medhold av lov om oreigning av fast eiendom av 23. oktober 1959 nr. 3 § 2 første ledd nr. 51 gis Sjøfossen Energi AS tillatelse til ekspropriasjon av nødvendig grunn og rettigheter for bygging av Steinåga kraftverk og tillatelse til ekspropriasjon av nødvendige fallrettigheter.
4. I medhold av lov om vern mot forurensninger og om avfall av 13. mars 1981 nr. 6 § 11 gis Sjøfossen Energi AS tillatelse til å bygge Steinåga kraftverk.
5. Tillatelsene gis på de vilkår og med det manøvreringsreglement som er inntatt i Olje- og energidepartementets foredrag av 12. september 2008.

Postadresse
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo

Kontoradresse
Einar Gerhardsens plass 1

Telefon
22 24 90 90
Org no.

Energi- og
vannressursavdelingen
Telefaks

Saksbehandler
Trond Ulven
Ingvaldsen
22 24 63 71

<http://www.oed.dep.no/>

977 161 630

22 24 95 68

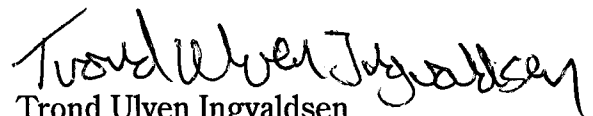
./.

Vedlagt følger kopi av departementets bemerkninger i kgl.res. 12. september 2008.
Departementet vil ettersende vilkårene for tillatelsen så snart disse er trykket.

Med hilsen



Harald Solli (e.f.)
avdelingsdirektør



Trond Ulven Ingvaldsen
underdirektør

Kopi:

Beiarn kommune

Nordland fylkeskommune

Norges vassdrags- og energidirektorat

Fylkesmannen i Nordland

4. Olje- og energidepartementets merknader

Innledning

Sjøfossen Energi AS har søkt om konsesjon til utbygging og regulering av Steinåga og Staupåga i Beiervassdraget.

Sjøfossen Energi AS eies av Beiarn kommune med 25 prosent, Gildeskål kommune med 43 prosent og private med de resterende 32 prosent av aksjene. I konsesjonsrettslig sammenheng regnes Sjøfossen Energi AS som et offentlig eid selskap.

Søknaden omfatter bygging av Steinåga kraftverk, overføring av avløpet fra Nedre Staupåvatnet til Steinåga og regulering av Nedre Staupåvatnet med inntil 19 meter. Utbygging og regulering berører Beiarn kommune.

Sjøfossen Energi AS fikk unntak fra behandling i Samlet plan for bygging av Steinåga kraftverk den 13.03.2003. Den foreliggende søknad avviker imidlertid noe fra det som ble gitt unntak, ved at det nå er søkt om 19 meter regulering av Nedre Staupåvatn i stedet for opprinnelig 5 meter. Etter nye bestemmelser gjelder Samlet plan for prosjekter med årlig produksjon over 50 GWh. Det omsøkte prosjektet gir en årlig produksjon på 26 GWh, og er derfor innenfor grensen.

I den kommunale reguleringsplanen er området avsatt til LNF-område. Det vil derfor være nødvendig med dispensasjon før en eventuell utbygging.

Utbyggingsalternativene

I tillegg til søknad om utbygging og regulering har Sjøfossen Energi AS også søkt om tillatelse til ekspropriasjon av nødvendige rettigheter for bygging av det nye kraftverket dersom avtale ikke oppnås med rettighetshaverne. Det er inngått minnelig avtale om fallrettighetene til Steinåga, men det søkes om ekspropriasjonstillatelse til fallrettighetene til Staupåga hvor Sjøfossen Energi AS ikke har oppnådd minnelig avtale med grunneieren Opplysningsvesenets fond. Fondet har søkt om utbygging av vannfallet i egen regi. Staupåga Kraftverk, et heleid selskap av Opplysningsvesenets fond, søkte om utbygging av Staupåga 28.12.2006.

Sjøfossen Energi AS redegjør for to alternative utbyggingsalternativer.

Hovedalternativet er etter søknaden forutsatt å gi en årlig produksjon på ca. 26 GWh og forutsetter at Nedre Staupåvatnet i Staupåvassdraget reguleres med 19 meter og utnyttes i et kraftverk i Steinågavassdraget sammen med vannet fra Steinåga.

Alternativet til Sjøfossen Energi AS er en utbygging som bare bruker vannet i Steinåga. Dette alternativet er etter søknaden forutsatt å gi en årlig produksjon på ca 14 GWh, og kan utbygges parallelt med en utbygging av Staupåga i regi av kraftselskapet til Opplysningsvesenets fond. Søker har ikke forutsatt minstevannsføring i de to alternativene.

Opplysningsvesenets fond opplyser i sin søknad at en utbygging av Staupåvassdraget vil gi en årlig produksjon på i underkant av 9 GWh uten minstevannsføring. Basert på

tiltakshavernes opplysninger vil en utbygging etter Sjøfossen Energi AS sitt hovedalternativ dermed ha en årlig merproduksjon på i overkant av 3 GWh i forhold til to separate prosjekter. Tas det hensyn til NVEs forslag om minstevannføring for Steinåga ved utbygging etter hovedalternativet, er den årlige beregnede merproduksjonen ved utbygging etter Sjøfossen Energi AS' hovedalternativ ca. 1,2 GWh/år.

Søknaden til Opplysningsvesenets fond er stilt i bero til søknaden fra Sjøfossen Energi AS er avgjort.

Fordeler og ulemper

En utbygging vil gi økt kraftproduksjon, styrke næringsgrunnlaget i distriktet, og tilføre kommunen økte inntekter i form av skatter og avgifter mv.

En utbygging etter hovedalternativet er etter søknaden forutsatt å gi en årlig produksjon på 26 GWh. I tillegg vil en regulering av Nedre Staupåvatnet bidra til en liten produksjonsøkning i et minikraftverk i Arstadåga. Den alternative utbyggingen er etter søknaden forutsatt å gi en årlig produksjon på 14 GWh. Hovedalternativet vil gi størst inntekter til Beiarn kommune.

Redusert vannføring i Steinåga og Staupåga vil ha negativ virkning på landskapsopplevelsen. På grunn av turstien i området vil dette særlig merkes langs Steinåga. En utbygging etter hovedalternativet vil imidlertid øke vintervannføringen i Arstadåga nedenfor utløpet av kraftverket, noe som kan bedre forholdene for fisk i elva. Vannføringen i Arstadåga mellom Staupåga og Steinåga vil på sin side reduseres.

Begge alternativer vil gi en viss reduksjon av størrelsen på et inngrepsfritt område.

Videre vil det kunne ta lang tid før sårene etter øvre del av rørgatetraseene forsvinner. Regulering av Nedre Staupåvatn vil gi en tidvis skjemmende reguleringsone rundt vannet.

NVEs innstilling

NVE mener at fordelene og nytten av en utbygging i tråd med hovedalternativet samlet sett overstiger ulempene for private og allmenne interesser som blir berørt. I valget mellom de to alternativene har NVE lagt vekt på at hovedalternativet har best økonomi, og betydelig mer produksjon hvor det også er en større vinterandel på grunn av reguleringen av Nedre Staupåvatnet. I tillegg vil hovedalternativet gi størst lokale økonomiske ringvirkninger.

Av hensyn til landskapsmessige forhold og hensynet til friluftsinteressene er NVE kommet til at det bør være en minstevannsføring i Steinåga på 0,3 m³/s i tidsrommet fra 1. juli til 30. september. Forslaget til minstevannføring vil gi en reduksjon i kraftproduksjonen på maksimalt 2,3 GWh/år.

Olje- og energidepartementets vurdering

I likhet med NVE har departementet kommet til at fordelene ved en utbygging i tråd med søkerens hovedalternativ er større enn ulempene for private og allmenne interesser. Departementet har lagt vekt på at utbyggingen etter hovedalternativet er lønnsom og gir mest kraft, selv etter at NVEs forslag om minstevannføring i Steinåga er tatt hensyn til. Selv om inngrepsfrie områder reduseres noe, vil landskapsendringene være begrensede. Det vil fortsatt være store områder lokalt som vil bestå av inngrepsfrie naturområder.

Pålagt minstevannsføring i tråd med NVEs innstilling vil etter departementets vurdering avbøte tilstrekkelig ulempene for friluftslivet og de landskapsmessige forhold ved Steinåga. Det er ikke påvist at vannføringsreduksjonen i seg selv vil få konsekvenser av betydning for botaniske eller biologiske forhold.

Når det gjelder reguleringen av Nedre Staupåvatn og redusert vannføring i Staupåga viser departementet til NVEs vurderinger og slutter seg til disse. Etter departementets mening vil fordelene overstige ulempene for private og allmenne interesser. Departementet viser særlig til den store nytteverdien av magasinet. Det er få biologiske og botaniske interesser knyttet til vatnet, og området brukes lite til friluftsliv. Det er ikke påvist vesentlige fiskeinteresser knyttet til vatnet.

Departementet legger vekt på at Beiarn kommune i likhet med fylkeskommunen anbefaler hovedalternativet. Fylkesmannen går prinsipalt inn for separat utbygging av Steinåga uten regulering, men vil heller ikke gå imot konsesjon etter hovedalternativet.

Olje- og energidepartementet har også tatt i betraktning at innehaver av fallrettighetene i Staupåga, Opplysningsvesenets fond, selv vil bygge ut Staupåga. I denne sammenheng har departementet lagt avgjørende vekt på at hovedalternativet til Sjøfossen Energi AS gir den beste samlede utnyttelsen av vannressursene i Steinåga og Staupåga.

Departementet viser til at to parallelle prosjekter vil gi større inngrep ved at det må bygges to kraftverk.

Departementet er av den oppfatning at Sjøfossen Energi AS bør gis anledning til å stå for utbygging og regulering for å styrke næringsgrunnlaget til det lokale kraftverket.

Olje- og energidepartementet tilrår at Sjøfossen Energi AS får tillatelse etter vannressursloven § 8, jf. § 25, til bygging av Steinåga kraftverk på de vilkår som er foreslått av NVE.

Departementet anbefaler at Sjøfossen Energi AS får tillatelse til ekspropriasjon etter oreigningslova § 2 første ledd nr. 51. Departementet finner at kravet om at tiltaket "tvillaust er til meir gagn enn skade", jf. bestemmelsens andre ledd, er oppfylt.

Departementet vil i denne forbindelse bemerke at fallrettighetene i Staupåvassdraget må eksproprieres i medhold av oreigningslova dersom minnelig avtale ikke oppnås.

Olje- og energidepartementet tilrår at Sjøfossen Energi AS får tillatelse etter vassdragsreguleringsloven til å regulere Nedre Staupåvatn på de vilkår som er foreslått av NVE.

Departementet tilrår at Sjøfossen Energi AS gis tillatelse til utbyggingen etter lov om vern mot forurensninger og avfall § 11. Det må søkes særskilt om tillatelse etter forurensningsloven for utslipp i forbindelse med anleggsarbeidene.

Departementets merknader til vilkårene

Reguleringstillatelsens post om konsesjonsavgifter

Departementet tilrår at avgiften til staten settes til kr 8 pr. nat.hk. og til kr 24 pr. nat.hk. til kommunen som er på nivå med avgiftene i nye konsesjoner som nå gis.

Departementet slutter seg til NVEs syn om at utbyggingen ikke er av et slikt omfang eller har slike virkninger at næringsfond er aktuelt.

Tillatelsenes post om naturforvaltning

Direktoratet for naturforvaltning har anbefalt at det tas inn vilkår om årlig avsetning til fond for opphjør av fiske/vilt/friluftsliv på kr 30 000 dersom det blir gitt tillatelse etter hovedalternativet.

Departementet kan ikke se at verken utbyggingen eller reguleringen vil gi virkninger av vesentlig betydning for vilt og fiske. De vilkårene som fastsettes gir i tilstrekkelig grad mulighet til eventuelt å kompensere og avbøte mulige ulemper. Virkningene for friluftslivet kompenseres i stor grad gjennom fastsettelsen av minstevannføring. Departementet frarår på dette grunnlag vilkår om årlig avsetning som foreslått av direktoratet.

Departementets merknader til manøvreringsreglementet

Departementet slutter seg til NVEs forslag om minstevannføring på 0,3 m³/s i tiden fra 1. juli til 30. september. Det er først fra juli og utover at vannføringen avtar. For å oppnå tilfredsstillende landskapsmessige virkninger vil det være nødvendig med en minstevannføring av denne størrelsesorden selv om produksjonen reduseres med om lag 10 prosent eller maksimalt 2,3 GWh/år.

Departementet har merket seg at manøvreringsreglementet utelukker effektkjøring, og at alle endringer så langt som mulig skal skje med myke overganger.

Departementet viser for øvrig til NVEs merknader til vilkårene og slutter seg til disse.